

SPLENDOR WŁADZY. WETTYNOWIE NA TRONIE RZECZYPOSPOLITEJ, Muzeum w Łazienkach Królewskich, pałac Na Wyspie, Podchorążówka, 5 listopada 2021 – 27 lutego 2022 r.

Wystawa poświęcona była epoce saskiej – panowaniu elektorów saskich Augusta II i Augusta III w państwie polsko-litewskim w latach 1697–1763. Szczególny nacisk został położony na ukazanie „splendoru władzy”, narzędzia – jaki obaj monarchowie wykorzystywali w kontaktach ze swoimi poddanymi. Wzorowali się przy tym na Ludwiku XIV – „Królu Słońce”. Wykorzystywali do tego celu architekturę i sztukę, ale także symbole, jak np. Order Orła Białego, ufundowany w 1705 r. Było to ich narzędzie propagandy w walce o utrzymanie tronów Elektoratu Saksonii i Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Obaj władcy byli zarazem uznanymi kolekcjonerami dzieł sztuki, również tych najcenniejszych i najelegantszych.

Opisywana wystawa jest pierwszą próbą ukazania historii unii polsko-saskiej od 1997 r., czyli od czasów wydarzenia kulturalnego zatytułowanego „Pod jedną koroną”. Zorganizowały je dwie placówki stolicy: Zamek Królewski („Kultura i sztuka w czasach unii polsko-saskiej”) i Muzeum Narodowe („Królewskie zbiory sztuki w Dreźnie”)¹. Należy też wspomnieć, że w obu przypadkach polscy kuratorzy współpracowali z najważniejszymi placówkami drezdeńskimi (m.in. Staatliche Kunstsammlungen Dresden i Sächsische Hauptstaatsarchiv Dresden). Dzięki temu możliwe stało się wypożyczenie prawdziwych unikatów i arcydzieł sztuki z epoki Wettynów. Uzupełniały je artefakty z polskich muzeów (np. Zamku Królewskiego w Warszawie, Muzeum Narodowego w Warszawie, Zamku Królewskiego na Wawelu, Muzeum Narodowego w Krakowie czy Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie) i innych instytucji (np. Gabinetu Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie i klasztoru oo. Paulinów na Jasnej Górze).

Na wystawie pokazano blisko 200 imponujących dzieł sztuki. Zostały one ułożone w 16 tematycznych częściach, opisujących różne aspekty władzy i jej „splendoru”.

Wśród najważniejszych eksponatów należy wymienić dwa Krzyże Orderu Orła Białego (pierwszy w garniturze rubinowym, a drugi szmaragdowym), szablę niemiecką wysadzaną turkusami i szmaragdami, klejnot z miniaturowym portretem Fryderyka Augusta II, przykłady wyrobów słynnej miśnieńskiej porcelany (m.in. metrowej wysokości papuga ara oraz puchar w kształcie strusia, oprawiony w złoto i porcelanę) czy wreszcie strój galowy Augusta II z tkaniny złoto-srebrnej z guzikami diamentowymi.

Warto jeszcze wspomnieć o pięknej złożonej Masce Słońcu z podobizną Augusta II – jednym z niewielu świadectw późnobarokowej dworskiej kultury świętowania. Jej wizerunek został wykorzystany na plakatach i spotach reklamowych wystawy. Stanowiła przykład przepychu i luksusu używanego w kontaktach z poddanymi – ów „splendor władzy”.

Należy też podkreślić, że opisywana wystawa została objęta honorowym patronatem prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy i premiera landu Saksonii Michaela Kretschmera.

Kuratorzy skorzystali z dofinansowania ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Rafał Radziwonka
(Warszawa)

¹ Szczegółowo opisała ją Marta Męclewska w artykule pt. *Pod jedną koroną. Kultura i sztuka w czasach unii polsko-saskiej. Wystawa z okazji 300-letniej rocznicy koronacji Augusta II w 1697 r. Zamek Królewski w Warszawie. 28 czerwca – 12 października 1997*, „Rocznik Warszawski”, 1997, t. 27, s. 369–377.